

HAKİMLER VE SAVCILAR KURULUNA
ANKARA

SUÇ DUYURUSUNDA BULUNAN : Diyarbakır Barosu Başkanlığı

TALEP KONUSU : Hakan ARSLAN'ın cenazesinin usule uygun bir şekilde teslim edilmemesi nedeniyle, kişi hatırasına hakaret ve görevi kötüye kullanma suçu kapsamında, ekli teslim tutanağında ismi geçen ilgili cumhuriyet savcısının yargılamasının yapılarak cezalandırılması taleplidir.

ACIKLAMALAR :

5 Şubat 2021 tarihinde, Diyarbakır İli Sur İlçesi Hasırlı Mahallesi Köprülü Sokak yanında devam eden restorasyon çalışmaları sırasında, kemik parçalarının bulunduğu ihbarı üzerine, Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerince kemik parçaları muhafaza altına alınmıştır.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na, Hakan ARSLAN'ın ailesinin başvurusu üzerine yapılan incelemeler neticesinde, üç adet diş örneğinden elde edilen genotip anne-baba-çocuk ilişkisi bakımından uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

29.08.2022 tarihinde, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na müteveffa Hakan ARSLAN'ın babası Ali Rıza ARSLAN'a adliyede kargo içerisinde, cenaze teslim edilmiştir. Ekte teslim tesellüm tutanağını ve görüntü kayıtlarını sunuyoruz.

1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu, Mezarlık Yerlerinin İnşası ile Cenaze Nakil ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmelik ve Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2000/41, 2000/42 ve 2000/43 tarih ve sayılı genelgeleri ile cenazenin kimlik tespiti, aileye teslimi ve define ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Anayasa'da kişilere ölümlerinden sonra uygun bir defin imkanı sağlanması gerektiğine ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır fakat Anayasa'nın başlangıç bölümünde insan onurundan, 17. maddesinde işkence ve eziyet yasağından ve 20. maddesinde özel hayatın korunmasından bahsedilmektedir. Keza AİHM içtihat hukukunda, gömülme hakkının ve kişi hatırasına saygının AİHS'nin 8. Maddesi kapsamında aile hayatına saygı hakkı kapsamında olduğunu belirtmiştir.

Herkesin, ailesinin geleneklerine uygun olarak, onurlu bir şekilde gömülme, akrabası olan veya kendisine çok yakın olan bir kişiyi defnetme, ahlaki görevlerini yerine getirme fırsatına sahip olma ve insan niteliğini gösterme, son yolculuğuna uğurlama, kederlenme, matem tutma ve ölüyü anma hakkı ile toplum ve devlet tarafından nasıl görülürse görülsün, bütün medeniyetlerde kutsal bir değeri ve hatıra sembolü olan bir mezara sahip olma hakkı bulunmaktadır. Bu nedenle devletin, güvenlik güçlerinin ve yerel mahkemelerin, gerekçesi ne olursa olsun, insan onuruna yakışır şekilde gömülme ve insanların yakınlarını gömebilme hakkını gözeterik yaklaşması gerekir.

Mütevveffa Hakan ARSLAN'ın ailesine kan örneğine ilişkin genotipin uyumlu olduğunun tespit edilmesinden sonra, adliyede kutu içerisinde cenaze aileye teslim edilmiştir. İnsancıl hukuk kapsamında, cenazenin teslimi ve gömülmesinin insani ölçütler gözetilerek gerçekleştirilmesi elzendir. Ancak baba Ali Rıza ARSLAN'a kutu içerisinde cenazenin teslim edilmesi hukuken ve vicdanen doğru değildir.

Anayasanın 17/3. Maddesinde;

“Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.”

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3.maddesinde ;

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."

Anayasa Mahkemesi 28/09/2016 tarihinde Başvuru No:2014/5097 sayılı kararında; Herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmıştır. Üçüncü fıkrasında da kimseye "işkence" ve "eziyet yapılamayacağı, kimsenin "insan haysiyetiyle bağdaşmayan" ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır. (Cezmi Demir ve diğerleri, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 80)

İnsancıl hukuk normları, toplumsal, kültürel ve inançsal değerler gereği kutu içerisinde cenazenin adliyede teslim edilmesi, kabul edilemez olup sorumlular hakkında soruşturmanın açılması gerekir.

Ulusal ve uluslararası hukukta cenazenin teslim alınmasına dönük, kişinin hatırasına saygı ve gömülme hakkını gözetilen bir yöntemin nasıl olmasını gerektiği ayrıntılı bir şekilde belirtilmektedir. Cenazeye yönelik yapılan bu muamele, işkence ve kötü muamele suçunu oluşturmaktadır. Bu durum, ölüye, hatırasına, cenazeye saygıyı ve gömülme hakkını ihlal etmiştir.

Görevi Kötüye Kullanma Suçu(TCK 257)

5237 sayılı TCK'nın 257. maddesinde kamu görevlisinin görevini yapmaması veya hukuka aykırı olarak görevini ifa etmesini görevi kötüye kullanma suçu olarak belirtilmiştir. Cenazenin kutu içerisinde adliyede aileye teslim edilmesi, işkence, insanlık dışı ve kötü muamelede bulunulması, ulusal ve uluslararası mevzuat hükümleri gereğince cenazenin usulüne uygun teslim edilmemesi nedeniyle TCK'nın 257.maddesi gereğince cezalandırılmaları gerekmektedir.

Kişi Hatırasına Hakaret Suçu(TCK 130)

Kişinin hatırasına hakaret suçunun düzenlendiği 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 130. Maddesi; “(1) Bir kimsenin öldükten sonra hatırasına en az 3 kişiyle ihtilat ederek hakaret eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Ceza, hakaretin alenen işlenmesi halinde, altıda biri oranında artırılır.

(2) Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” şeklindedir.

Hakaret suçu ile korunan hukuki değer, kişinin onur, şeref ve saygınlığıdır. Suçun oluşabilmesi için failin hareketinin mağdurun onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte olması yeterlidir. Ayrıca mağdurun onur, şeref ve saygınlığının rencide edilmiş olması aranmaz. Bu nedenle hakaret suçu soyut tehlike suçudur. Bu suç sadece sözle değil aynı zamanda yazıyla veya mağdurun onur, şeref veya saygınlığını rencide edebilecek her türlü fiille işlenebilir. Cenazenin kutu içerisinde adliyede aileye teslim edilmesi, ölüye, hatırasına, cenazeye saygıyı ve gömülme hakkını ihlal edici nitelikte olup TCK'nın 130/2. Maddesi gereğince şüphelinin yargılanarak cezalandırılması gerekir.

HUKUKİ NEDENLER : 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu, Mezarlık Yerlerinin İnşası ile Cenaze Nakil ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmelik ve Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2000/41, 2000/42 ve 2000/43 tarih ve sayılı genelgeleri, Anayasa 17/3. Madde, AİHS'nin 3 ve 8. Maddesi, TCK 130 ve 257. Maddeleri

DELİLLER : Teslim ve Tesellüm tutanağı, Basın yayın organlarında yer verilen Görüntü kayıtları

SONUÇ ve İSTEM : Yukarıda izah ettiğimiz hususlar gereğince, TCK'nın 257 ve 130. Maddesi gereğince, ilgili cumhuriyet savcısı hakkında soruşturmanın yapılarak cezalandırılması taleplidir.

Diyarbakır Barosu Başkanlığı

Ek:

1. Teslim Tutanağı
2. Basın yayın organlarında yer alan görüntü kayıtları